

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący)

SSN Igor Zgoliński (sprawozdawca)

SSN Marek Siwek

w sprawie **J. B.**,

skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 28 marca 2024 r.,

sygnalizacji skazanego dotyczącej wznowienia z urzędu postępowania kasacyjnego zakończzonego prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego

z dnia 14 grudnia 2022 r., sygn. akt I KK 257/22,

oddalającym kasację wniesioną przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 26 października 2021 r., sygn. akt

II AKa 161/21, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia

7 maja 2021 r., sygn. akt III K 534/19

na podstawie art. 542 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. stwierdzić niedopuszczalność wznowienia postępowania z urzędu;

2. wydatkami postępowania wznowieniowego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wskazany w rubrum orzeczeniem Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną, zasądził od Skarbu Państwa koszty

obrony skazanego z urzędu w postępowaniu kasacyjnym oraz orzekł o kosztach tego postępowania, obciążając nimi skazanego.

W dniu 10 lipca 2023 r. skazany złożył do Sądu Najwyższego pismo, w którym wniósł o wznowienie postępowania kasacyjnego zakończonego powyższym postanowieniem, uchylenie orzeczenia i wydanie kolejnego, wolnego od wad prawnych. Wskazał, że dotknięte ono zostało bezwzględną przyczyną odwoławczą, albowiem skład Sądu Najwyższego był nienależycie obsadzony. Jeden z członków składu, sędzia Sądu Najwyższego A. R., został powołany przez „obecną” Krajową Radę Sądownictwa, co zgodnie z uchwałą trzech połączonych izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2022 r., sygn. BSA I-410-1/2022, stanowi uchybienie, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Skazany zwrócił nadto uwagę, że sędzia Sądu Najwyższego A. R. został pierwotnie powołany do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, która w rozumieniu Konstytucji RP nie jest sądem. Nie spełnia on zatem wymogów określonych w art. 179 ustawy zasadniczej, który to przepis nie przewiduje możliwości powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przez I Prezesa tego Sądu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Choć podstawy w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych (art. 439 § 1 k.p.k.) zastrzeżone zostały wyłącznie dla wznowienia postępowania z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.), to w niniejszym postępowaniu, mimo sygnalizacji złożonej w trybie art. 9 § 2 k.p.k., nie mogły być przedmiotem merytorycznego badania. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest to, że ocena tychże podstaw wznowieniowych miałyby się odbywać w odniesieniu do prawomocnego postanowienia Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji. Podzielając wykładnię wyrażoną w uzasadnieniu postanowienia z dnia 23 marca 2023 r., I KZP 17/22, (LEX nr 3511529) uznać należy, że orzeczenie tego rodzaju nie należy do kategorii prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie sądowe w rozumieniu art. 540 § 1 k.p.k. Skoro w świetle powyższego przepisu wznowienie dotyczy postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem, przyjąć należy, że o tym postępowaniu traktują wszystkie podstawy wznowieniowe, w tym i określone w art. 542 § 3 k.p.k., dotyczące wznowienia postępowania ex officio. Oddalając kasację od wyroku Sąd

Najwyższy orzeka o niezasadności tego środka zaskarżenia w sytuacji, w której wyrok kończący postępowanie w sprawie jest już prawomocny. Postępowanie kasacyjne jest postępowaniem nadzwyczajnym, zaś kasację wnosi się od prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie sądowe, które to orzeczenie podlega dyspozycji art. 540 § 1 k.p.k. W konsekwencji przyjąć trzeba, że jedynie rozstrzygnięcie uchylające zaskarżone kasacją orzeczenie pozbawia je wymienionych, istotnych z punktu widzenia powyższego unormowania cech i dopiero wówczas, gdy Sąd Najwyższy wyda orzeczenie następcze rozstrzygając merytorycznie o przedmiocie procesu (umorzenie postępowania, uniewinnienie w sytuacji stwierdzenia oczywistej niesłuszności skazania – art. 537 § 2 k.p.k.), może stać się orzeczeniem kończącym postępowanie sądowe, które podlega wznowieniu. W przypadku oddalenia kasacji prawomocne orzeczenie kończące postępowanie nie traci tego waloru, gdyż Sąd Najwyższy nie wkracza wtedy w sferę *res iudicata* (tak też np. w postanowieniach SN: z dnia 27 czerwca, III KO 115/00, z dnia 22 września 2003 r., IV KO 33/03, z dnia 25 października 2006 r., V KO 64/06, z dnia 21 marca 2007 r., IV KO 19/07, z dnia 25 listopada 2010 r., V KO 87/10, z dnia 1 sierpnia 2019, II KO 66/19, z dnia 26 lutego 2020 r., V KO 108/19). W ślad za poglądem wyrażonym we wspomnianym na wstępie orzeczeniu i całokształtem zaprezentowanej tam argumentacji oraz dotychczasowym, wieloletnim i utrwalonym, dorobkiem orzecznictwa Sądu Najwyższego, odrzucić należy stanowisko - którego uzewnętrznienie stanowią między innymi powołane w sygnalizacji judykaty – wskazujące na to, że argumenty natury ustrojowej i konwencyjnej wymagają skreślenia wypracowanego w doktrynie i orzecznictwie paradygmatu interpretacyjnego o celowości stosowania wąskiej wykładni art. 542 § 3 k.p.k. Są to bowiem kwestie podlegające li tylko ewentualnym działaniom w sferze prawotwórczej. Nie znajduje natomiast dostatecznego i racjonalnego jurydycznego uzasadnienia dostosowywanie utrwalonych i nie dających się logicznie podważyć wykładni do określonych, a przy tym wysoce subiektywnych, koncepcji i zapatrywań, bez baczenia na choćby długoletnią stabilizację i jednolitość orzecznictwa, co wszak należy do rudymentalnych zadań Sądu Najwyższego. Na marginesie dodać trzeba, że przewidziane obecnie rozwiązania ustawowe w dostatecznym stopniu zabezpieczają stronę w aspekcie zachowania gwarancji konstytucyjnej zawartej w

art. 45 ust. 1 (art. 41 § 1 k.p.k., art. 29 § 5 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym), bez konieczności multiplikowania nadzwyczajnych środków zaskarżenia oraz sprowadzania ich do kategorii substytutu owych uprawnień.

W konsekwencji uznać należało, że skoro postanowienie Sadu Najwyższego oddalające kasację nie należy do kategorii art. 542 § 3 k.p.k. interpretowanego w powiązaniu z art. 540 § 1 k.p.k., to brak jest możliwości zastosowania w tego rodzaju sprawie przepisów o wznowieniu postępowania.

Mając powyższe argumenty na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[PGW]

[ał]